

DET KONGELEGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4

(2008–2009)

FOR BUDSJETTÅRET 2009

Om endring av St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet 2009 (nye løyve til oppdrett av laks, aure og regnbogeaure i 2009)

*Tilråding frå Fiskeri- og kystdepartementet av 7. november 2008,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Stoltenberg II)*

1 Bakgrunn

I «Strategi for en konkurransedyktig norsk havbruksnæring», som vart lagt fram i august 2007, gjorde regjeringa det kjent at det skulle leggjast opp til ein ny tildelingsrunde for laks, aure og regnbogeaure i 2009, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2007-2008). I framlegget til statsbudsjett for 2009 – i St.prp. nr. 1 (2008-2009) for Fiskeri- og kystdepartementet – står det at regjeringa har bestemt at det skal tildelast nye løyve til oppdrett av laks og aure i 2009, men at regjeringa tok sikte på å komme tilbake til Stortinget med talet på løyve og regional fordeling, tildelingsmåte og vederlag, kriterium og eventuelle vilkår og budsjettkonsekvensane i Tilleggsnr. til St.prp. nr. 1.

2 Talet på løyve

Det står i «Strategi for en konkurransedyktig norsk havbruksnæring»: *Det vil bli gjennomført en ny runde med laksekonsesjoner i 2009. Videre tas det sikte på årlige tildelingsrunder tilpasset veksten i markedet, for å skape forutsigbare rammebetingelser for næringen.*

I 2002 og 2003 vart til saman 90 løyve delt ut i to rundar med fast vederlag. For dei fleste løyva vart vederlaget sett til 5 mill. kroner, som var i tråd med fleirtalssynet i Innst. O. nr. 123 (2000-2001) *om lov om endring i lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. (vederlag ved tildeling av konsesjonar for matfiskoppdrett av laks og aure)*. 10 av løyva prøvde ein å tildele i Finnmark mot eit vederlag på 4 mill. kroner. Løyva vart tildelte i 2002, men fråfalne pga. manglande innbetaling av vederlag. I 2003 melde ingen søkjarar seg interesserte. I 2006 vart løyva i Finnmark tildelte i ein lukka bodrunde med prekvalifisering.

Etter tildelingane i 2002 og 2004 er rammevilkåra til lakseoppdrettsnæringa endra:

- 1. januar 2005, då avgrensinga av løyva vart endra frå merdvolum i kubikkmeter til Maksimalt Tillaten Biomasse (MTB) samtidig som førkvoteordninga vart avvikla. Dette innebar ein relativt betydeleg auke av produksjonstaket for dei gitte løyva.
- 1. januar 2006, då akvakulturlova tredde i kraft, jf. Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) *om lov om akvakultur* og Innst. O. nr. 99 (2004-2005).

Gjennom desse endringane er det klargjort at departementet ved konsesjonssystemet set eit øvre tak for produksjonskapasiteten, medan næringsaktørane sjølve har ansvar for å vurdere kor mykje av denne kapasiteten det er marknadsmessig tenleg å utnytte, og dei må uansett halde seg innanfor fastsett MTB, både på konsesjonsnivå og på lokalitetsnivå.

Departementet har, i vurderinga av kor mange løyve som skal tildelast i 2009, sett på omsynet til berekraftig vekst, medrekna miljø- og fiskehelseomsyn, marknadsutviklinga sidan 2005 og vidare marknadsutsikter og utviklinga hos andre store produsentland. Volumveksten i norsk laksenæring har dei seinaste åra vore betydelig (7 % i 2005, 4 % i 2006, 21 % i 2007). Til no i år har slaktekvantumet auka med 4 % i høve til same periode i fjor. Overslag for vekst i slaktevolum for 2008 er på 3,5 – 4 % i høve til 2007 og 9 – 10 % for 2009 i høve til 2008. Dei seinaste åra har det utvikla seg ein vedvarande sjukdomssituasjonen i Chile. Det har samstundes vore ein jamn etterspørselsvekst etter oppdrettslaks, på mellom 5 og 10 % årleg, men som no er venta å gå ned. Dette har ført til at laksenæringa i delar av landet er nær full utnytting av gjeldande MTB-grense.

Det er ikkje lett å seie kor raskt dei nye løyva vil gi auka produksjon fordi det heng saman med kven dei går til. Løyve som blir tildelte oppdrettarar med unytta, klarert lokalitets-MTB, kan bli utnytta i

2009. Aktørar som først må klarere nye lokalitetar og deretter setje ut utstyr og smolt, får ikkje slakteklar fisk før i 2010/2011.

På denne bakgrunn blir det lagt opp til å tildele 65 nye løyve til oppdrett av laks, aure og regnbogeaure i 2009.

Regjeringa ønskjer å utvikle og utvide den økologiske produksjonen innanfor havbruk, og ser på det som ein interessant produksjonsnisje med ein veksande marknad, særleg i EU og USA. Regjeringa legg difor opp til at 5 av dei 65 løyva som blir tildelte i 2009 blir øyremerka søkjarar som ønskjer å satse på økologisk havbruk.

3 Regional fordeling

På oppdrag frå Fiskeri- og kystdepartementet har Fiskeridirektoratet utarbeidd – etter samråd med Mattilsynet og Havforskningsinstituttet – ein rapport som vurderer kva geografiske område som er meir og mindre eigna for auka oppdrettsverksemd i 2009, sett ut frå omsynet til miljø og fiskehelse. Fiskeridirektoratet vurderer det slik at kysten sør for Hustadvika (Møre og Romsdal) – PD-sona – for tida er mindre eigna for ny vekst i lakseoppdrett, primært på grunn av pankreassjukdom (PD).

Regjeringa har vurdert regional fordeling av løyva med utgangspunkt i miljømessig berekraft og distrikts- og næringspolitiske omsyn. Finnmark har

Tabell 3.1

Fiskeridirektoratets regionar	Talet på matfiskløyve i dag	Fylke	Fordeling av dei nye løyva
Finnmark	83	Finnmark	7
Troms	86	Troms	8
Nordland	144	Nordland	15
		Nord-Trøndelag	7
Trøndelag	147	Sør-Trøndelag	8
Møre- og Romsdal	103	Møre og Romsdal	5
		Sogn og Fjordane	5
Vest	233	Hordaland	5
Sør	80	Resterande kystfylke	0
Økologiske			5
Totalt	876		65

Dei økologiske løyva er i utgangspunktet ikkje bundne til fylke eller region.

lågast utnyttingsgrad, medan produksjonstaket i form av tildelt MTB er nær ved å bli nådd i Troms, Nordland og Trøndelag. Ein har også vurdert kvar dei viktige villaksstammene er å finne og kvar belastningane er størst som følgje av lakselus og rømming. På grunn av den rådande miljø- og sjukdomssituasjonen meiner regjeringa at det bør tildelast relativt få løyve på Vestlandet, og at dei som blir tildelte blant anna blir nytta aktivt til å stimulere til å endre lokalitetar for å lette PD-nedkjempinga.

Før den neste tildelingsrunden vil Fiskeri- og kystdepartementet samarbeide med Miljøverndepartementet om eit heilskapleg fagleg grunnlag og utvikle kriterium for lokalisering av nye løyve som skal styrke omsynet til berekraft og villaks.

Det går fram av Ot.prp. nr. 10 (2008-2009) *Om lov om endringer i forvaltningslovgivningen mv. (gjennomføring av forvaltningsreformen)*, at fordelinga av havbruksløyve skal flyttast til regionalt folkevalt nivå. På denne bakgrunn vil fylkeskommunane bli gitt ei rolle i tildelingsrunden i 2009, jf. pkt. 5. Fylkeskommunane si nye rolle frå 2010 vil ikkje endre rolla til dei statlege fagetatane (Mattilsynet, Kystverket og Fylkesmannen) i behandlinga av nye eller større lokalitetar.

Konsultasjonen i 2009-runden vil innebere at den aktuelle fylkeskommunen uttalar seg om næringspolitiske vurderingar i lys av fylkesplanen, medrekna kvar i fylket det er ønskeleg med meir oppdrettsverksemd. Løyva vil bli tildelte på fylkesnivå. Fordelinga er framstilt i tabell 3.1.

4 Vederlag og tildelingsmåte

4.1 Generelt

Erfaringa frå tildelingsrundane i 2002 og 2003 viser at det var vilje til å betale for løyva med 5 mill. kroner, medan 4 mill. kroner var for mykje i Finnmark.

Ved fastsetjing av vederlaget kan det takast utgangspunkt i eit overslag over verdien til konsesjonen basert på objektive kriterium, dvs. utrekning av den avkastninga konsesjonen isolert kan gi. Utrekning av ein teoretisk verdi for ein konsesjon byggjer på vurderingar av framtidig utvikling. Eit slikt overslag vil difor vere usikkert, særleg sett i lys av uroa i finansmarknaden. Vederlaget bør vere rimeleg sett i høve til den framtidige innteninga som konsesjonen gir høve til, slik at det er mogleg for drivarane av konsesjonane å forrente den kapitalen som er nødvendig både til vederlaget og til dei andre innsatsfaktorane.

Omsynet til å hindre spekulasjon og vidaresal talar på den andre sida for at vederlaget blir sett relativt høgt. Vidare tilseier prisutviklinga i samfun-

net generelt og betre marginar innan lakseoppdrett også eit høgre vederlag enn i 2002- og 2003-rundane.

2009-tildelinga vil bli basert på faste vederlag og søknadsbehandling med prioritering ut frå visse kriterium, jf. pkt. 5. På denne bakgrunn blir vederlaget, bortsett frå i Finnmark, sett til 8 mill. kroner per løyve.

4.2 Vederlaget i Finnmark

I 2002 vart 10 av løyva forsøkt tildelte i Finnmark mot eit vederlag på 4 mill. kroner. Løyva vart tildelte, men fråfalne pga. manglande innbetaling av vederlag. I 2003 vart løyva lyste ut på nytt til same pris, men ingen søkjarar melde seg. I 2006 vart løyva i Finnmark tildelte i ein lukka bodrunde med prekvalifisering. Løyva vart tildelte mot vederlag på mellom 50.000 kroner og 2,9 mill. kroner.

På denne bakgrunn bør det i Finnmark takast utgangspunkt i marknadspris for løyva i finnmarksrunden i 2006. Dei lågaste prisane var i Aust-Finnmark der infrastruktur og driftsforhold inneber større utfordringar enn i Vest-Finnmark.

Basert på dette blir vederlaget i Finnmark sett til 3 mill. kroner per løyve.

4.3 Samla proveny

På bakgrunn av talet på løyve i pkt. 2, regional fordeling i pkt. 3 og storleiken på vederlaget i pkt. 4.1 og 4.2 vil statens samla inntekstproveny bli på inntil 485 mill. kroner, som blir foreslått løyvd på kap. 5309, post 29.

5 Kriteria, vilkår og vidare prosess for tildelinga

Utveljing av søkjarar vil skje etter søknadskonkurranse der det i prioriteringa særleg skal leggjast vekt på følgjande kriterium:

- *Mindre aktørar* i næringa.
- Søkjarar som vil leggje til rette for auka *bearbeiding med sikte på økonomisk integrasjon i kystdistrikta i Noreg*.

I den såkalla PD-sona, jf. pkt. 3, vil det i tillegg komme inn eit prioriteringskriterium om å bruke tildelinga aktivt til å stimulere til å endre lokalitetar for å lette PD-nedkjempinga.

For dei 5 løyva som er øyremerka *økologisk sertifisert produksjon* vil det vere eit vilkår at oppdrettsverksemda blir i samsvar med gjeldande produktionsreglar for økologisk havbruk, dvs. EUs pro-

duksjonsreglar. Det er ein følge av EØS-avtalen at nye reglar som no blir utarbeidde blir implementerte i norsk rett.

Det kan setjast vilkår som medverkar til at dei kriteria som er avgjerande for tildelinga blir etterlevde.

Det ligg til grunn at tildeling berre skal skje ved lokalisering i kommunar med kystsoneplan.

Fiskeri- og kystdepartementet vil med det første sende på høyring eit utkast til tildelingsforskrift der det blir gjort nærare greie for rammevilkåra for den kommande tildelingsrunden. Fylkeskommunen vil bli konsultert i spørsmål om skjønn knytt til kriteria og geografisk plassering innanfor fylket.

6 Andre tiltak i samband med tildelingsrunden

I samband med tildelinga av nye løyve til oppdrett av laks, aure og regnbogeaure blir det fremma forslag om å løyve 3 mill. kroner per konsesjon til aktuelle fylkeskommunar over kap. 1050, ny post 60, totalt inntil 195 mill. kroner. Midlane blir løyvde

som frie midlar og blir utbetalt etter talet på nye løyve som blir tildelte i dei enkelte fylka. Løyvinga for dei økologiske oppdrettsløyva vil bli fordelt mellom dei fylkeskommunane der konsesjonane blir etablerte. Det er ein føresetnad at Fiskeri- og kystdepartementet ikkje gir tilsegn om støtte til fylkeskommunar før vederlaget for oppdrettsløyva i det aktuelle fylket er innbetalt.

I tillegg blir det foreslått auka løyving på 20 mill. kroner til tiltak for villaksen over Miljøverndepartementet sitt budsjett, kap. 1427, post 21.

Fiskeri- og kystdepartementet

tilrår:

At Dykkar Majestet godkjenner og skriv under eit framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endring av St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet 2009 (nye løyve til oppdrett av laks, aure og regnbogeaure i 2009).

Vi **HARALD**, Noregs Konge,

st a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjere vedtak om endring av St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet 2009 (nye løyve til oppdrett av laks, aure og regnbogeaure i 2009) i samsvar med eit vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om endring av St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet 2009 (nye løyve til oppdrett av laks, aure og regnbogeaure i 2009)

I

I statsbudsjettet for 2009 blir det løyvd under følgjande kapittel:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1050		Diverse fiskeriformål:	
	60 (ny)	Tilskot til fylkeskommunar	195 000 000
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	21	Spesielle driftsutgifter	224 326 000
		mot tidlegare foreslått kr 204 326 000	

Inntekter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5309		Tilfeldige inntekter	
	29	Ymse	535 233 000
		mot tidlegare foreslått kr 50 233 000	

II

Tilskotet på inntil 195 mill. kroner til dei aktuelle fylkeskommunar utgjer 3 mill. kroner per løyve som blir tildelt. Det er ein føresetnad at Fiskeri- og

kystdepartementet ikkje gir tilsegn om støtte til fylkeskommunar før vederlaget for oppdrettsløyva i det aktuelle fylket er innbetalt.

=====

Trykk: A/S O. Fredr. Amesen, November 2008